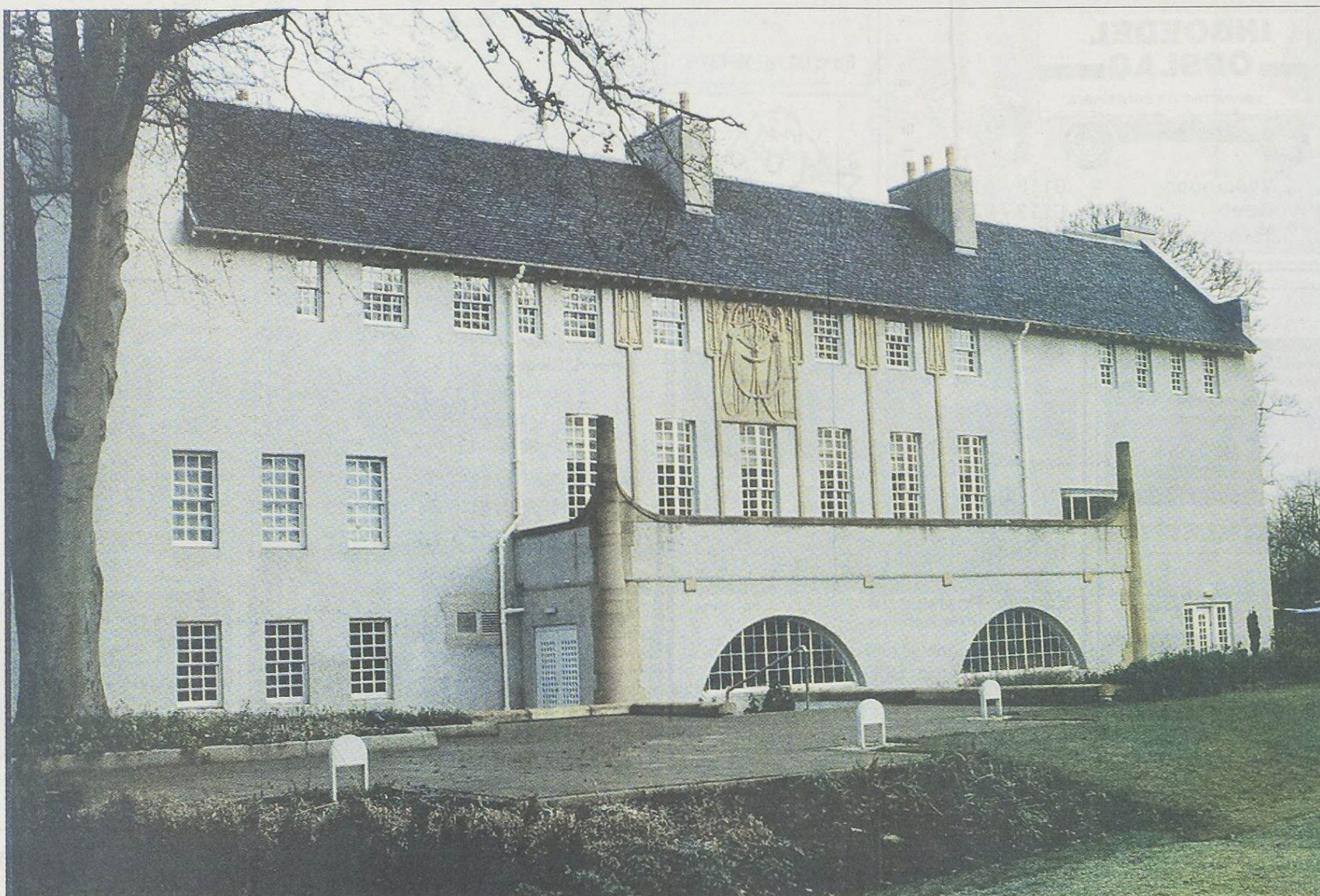
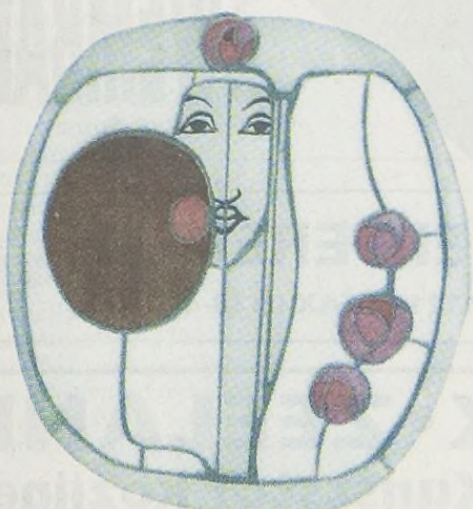

zaterdag 10 februari 2001

Charles Rennie Mackintosh stierf in 1928 een stille dood. Op zijn vrouw Margaret na, plengden er weinigen een traan toen Mackintosh zijn strijd tegen kanker verloor. De Schotse architect/ontwerper die rond de eeuwwisseling kortstondig roem vergaarde in Groot-Brittannië, Duitsland en Oostenrijk en even mocht gelden als één van de motoren achter en binnen de Art Nouveau, sloot zijn leven beëindigd af. Vergeten door iedereen. In 1996 zorgde een grote overzichtstentoonstelling in Glasgow (en later in New York en Chicago) ervoor dat Mackintosh decennia na zijn dood de waardering ging krijgen die hem bij leven werd ontzegd. Sinds die expositie kan Mackintosh in zijn geboorteplaats Glasgow niet meer stuk.

Het Mackintosh-huis in Glasgow. Een deel van de kamers is open voor het publiek, andere ruimten worden gebruikt door studenten van de Glasgow School of Art. foto's Conny van Gremberghe

Mackintosh leeft in Glasgow

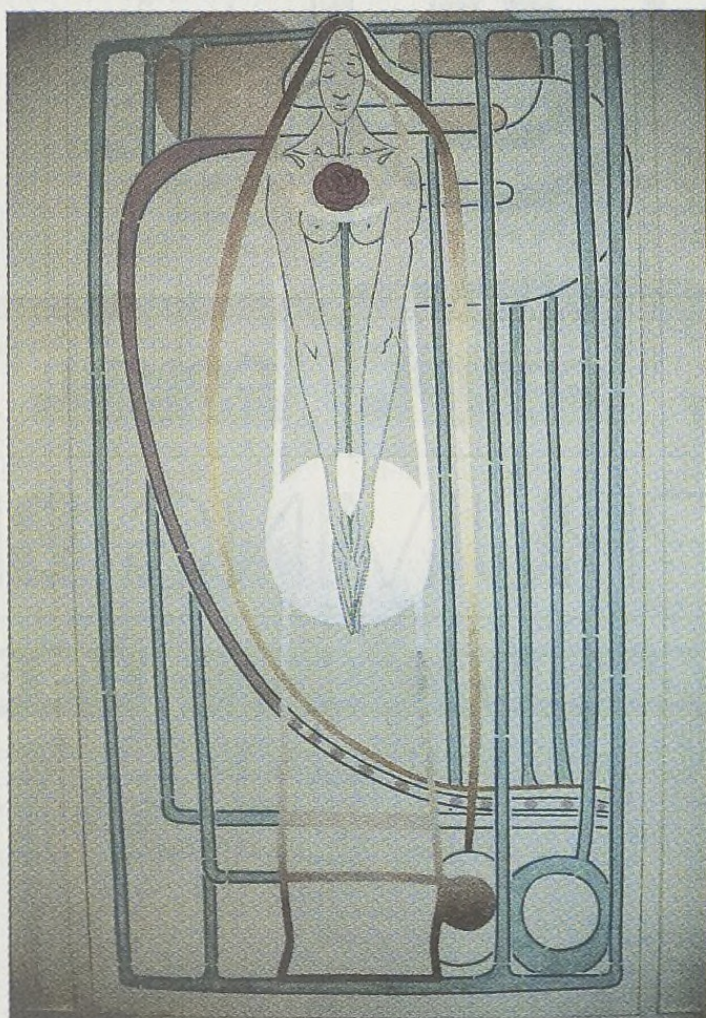
In de jaren zeventig en tachtig lagen juwelierszaken, winkels in toeristische prullaria en aanverwante lokalen in Groot-Brittannië gevuld met allerlei juwelen, asbakken, sjaaftjes, fotolijsten en andere voorwerpen waarop aan Mackintosh toegeschreven motieven waren aangebracht. Roosjes, blokjes, glas-in-loodmotiefjes, eiken- en wilgenbladen en meer van zulks. Of de Schotse kunstenaar ooit de kronkellijnen op papier of in steen vereeuwigd had deed er niet toe, als de waren maar verkochten. In Japan en Italië werden en masse meubels geproduceerd die verdacht veel leken op Mackintosh' theehuisstoelen en secretaïres, die begin deze eeuw van zijn tekentafel waren gerold. 'Mackintosh' (rommel)-spul was het. Zeer tegen de zin van de leden van de Charles Rennie Mackintosh Society.

Herwaardering

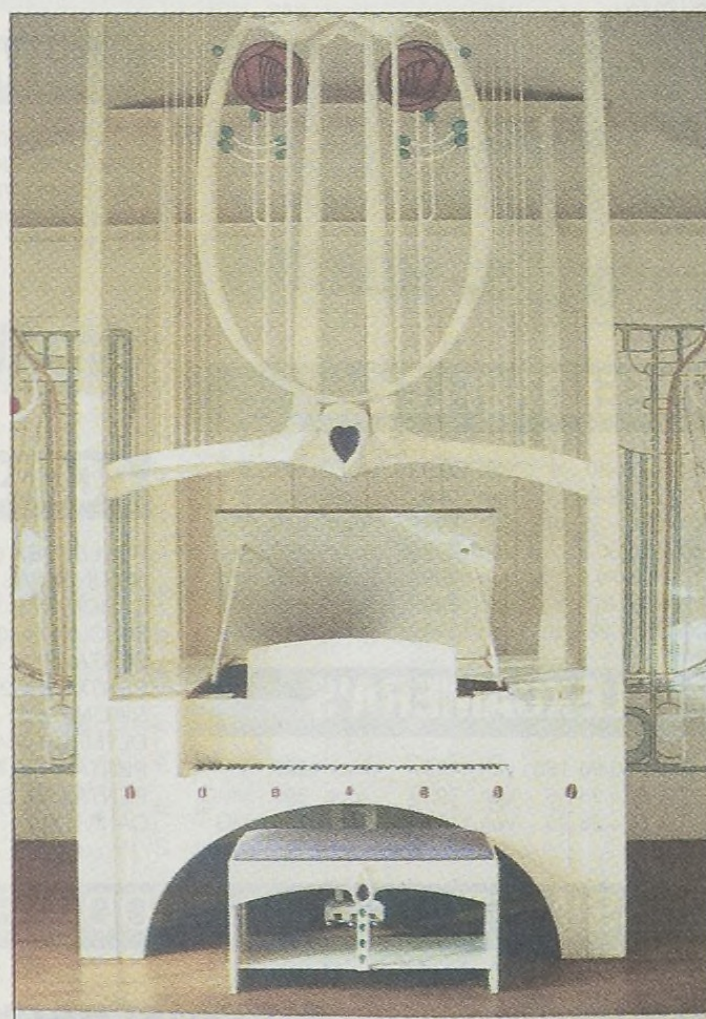
Deze club werd in 1973 opgericht met de bedoeling de werken van de architect te behouden voor een zekere ondergang. Ook wilde de Society een herwaardering voor het werk van Mackintosh bewerkstelligen en op zijn minst er zorg voor dragen dat zijn werk niet meer op baatzuchtige wijze zou worden geëxploiteerd. Dat laatste is tientallen jaren wel gebeurd. Zonder enige restricties. Maar het tij is gekeerd. De voorbije jaren spande de Society met succes rechtszaken aan tegen ondernemers die de beeldmerken van Mackintosh zonder toestemming van de vereniging hadden gebruikt voor commerciële doeleinden. Juweliers moesten - vorig jaar nog - hun handel laten omsmelten, omdat de motieven die in de werkjes verwerkt waren moesten worden toegeschreven aan Mackintosh. Hun verweer - dat de architect bij leven nooit juwelen had gemaakt - werd door de rechters verworpen. De ontwerpen waren wel van zijn hand of van zijn vrouw en dat zei voldoende. Ook meubelfabrikanten die zonder licentie Mackintosh-meubelen vervaardigden gingen de voorbije jaren voor de bijl. Mackintosh-waar is *big business* geworden.

Tournee

Dat het zo heeft kunnen lopen, komt vooral door de grote overzichtstentoonstelling van het werk van Mackintosh, die in 1996 in Glasgow werd gehouden en het jaar daarop op tournee ging naar New York, Chicago en Los Angeles. Ruim 700.000 bezoekers trok die expositie, maar belangrijker was het simpele feit dat de Society opeens een ledentoevloed kende en er financieel een stuk florisanter voor kwam te staan. De vereniging beschikte door de wereldtournee van het werk van de schepper over meer geld om zijn erfenis adequater te bewaken. Daar kwam ook nog eens bij dat het stadsbestuur van Glasgow het werk van Mackintosh meer op waarde ging schatten. De grootste stad van Schotland was in 1990 culturele hoofdstad van Europa. In dat jaar werd een

Het House for an Art Lover is rijkelijk bedeed met ramen en ornamenten in de zwierige Mackintosh-stijl.

Piano in de muziekkamer.

beleid ingezet dat Glasgow moest maken tot een waar Europees cultureel centrum. Sindsdien is er bijna jaarlijks in Glasgow een nieuw museum of een nieuwe kunstgalerij geopend: Gallery of Modern Art, The Lighthouse (architectuur),

Hutchinson Hall (moderne kunst), House for an Art Lover, Science Center. En het eind van die reeks openingen is nog niet in zicht. In oktober van dit jaar wordt het Centrum voor Hedendaagse Kunst aan Sauchiehall Street geopend en komende zo-

Mackintosh theehuisstoelen, de zogenaamde long chairs.

Het Mackintosh-huis werd in 1996 gebouwd naar een ontwerp, waarmee de architect/ontwerper in 1901 in Duitsland een prijs gewonnen had.

mer gaat ook het gerenoveerde Onderwijsmuseum in Mackintosh Scotland Street School weer open. De Glaswegian culturele renaissance liet ook Mackintosh nalatenschap niet onbedeeld. In 1996 besloot het stadsbestuur

om een ontwerp van de architect voor een huis voor een kunstliefhebber, waarmee hij in 1901 in Duitsland een prijs gewonnen had, daadwerkelijk uit te voeren. Onder leiding van een groep jonge architecten werd in het Bellahouston Park, op een

steenworp afstand van het Ibrox-stadion van Glasgow Rangers, begonnen met de bouw van de woning.

Burchtoren

Het pand en de inrichting zijn kunstwerken op zich. De noordzijde van het gebouw heeft kenmerken van oude Schotse burchten, hoge muren, met weinigramen, een burchttoren zonder veel ornamenten. De zuidkant is het tegenovergestelde. Rijkelijk bedeed met ramen en ornamenten in de zwierige Mackintosh-stijl. Een deel van de kamers is open voor het publiek, andere ruimten worden gebruikt door studenten van de Glasgow School of Art, een van de andere Mackintosh-gebouwen in Glasgow.

De ontvangstaal van het huis is vrij sober. Met donker eikenhout gelambrizeerde wanden en grote ramen, die vrij veel licht doorlaten. De eetkamer is donker met zwaar, zwart meubilair maar versierd met uitbundige muurschilderingen, een gebeeldhouwde schoorsteen, tegels en sobere lichte tapijten. De muziekkamer is totaal tegenovergesteld. Wit met een prachtige piano, mooi versierde lampen en typische Mackintosh theehuisstoelen, de zogenaamde long chairs. Aan de muren zijdeschilderingen van Mackintosh' vrouw Margaret MacDonald. Het huis herbergt verder nog een ovale kamer, een kleine ruimte met verfijnde decoraties waar de vrouwen zich na het diner plachten terug te trekken, een trappenhuis ook weer in donker hout, een videokamer en een café op de begane grond. De hedendaagse kunstenaars, die het huis gebouwd en ingericht hebben naar tekeningen en ontwerpen van Mackintosh, hebben met hun werk het duidelijke bewijs geleverd dat Mackintosh meer was dan alleen een architect van openbare gebouwen, kerken en theehuizen. Zijn meubels (ook te zien in the Hunterian Art Gallery in Glasgow), lampen, wanddecoraties, schoorstenen en glaswerk met gotische en Japanse stijlvloeden hebben een eigenheid, die bij werk van hedendaagse ontwerpers ver te zoeken is. Met name de laatste tien jaar is bij veilingen ook gebleken dat de waarde van authentiek Mackintosh-werk fors is gestegen. Barbara Streisand kan er over meepraten. Vorig jaar liet zij twee meubelstukken veilen. Ze brachten ettelijke tonnen op. Originele schrijfmeebelen van Mackintosh - waar er toch wel wat van zijn - kosten op de markt alras 2,5 miljoen gulden. Long chairs in goede staat zijn goed voor 80 mille. Reden te meer voor de Mackintosh Society om op te treden als er weer vervalsingen ontdekt worden.

Conny van Gremberghe

Het House for an Art Lover in Glasgow is van april tot oktober dagelijks met uitzondering van vrijdagen geopend van 10 tot 16 uur. In de wintermaanden variëren de openingstijden, met uitzondering van zaterdag, dan is het huis te bezichtigen van 10 tot 15 uur.

tips

Kruk

Bewegen is goed voor lijf en leden. Dat is de achterliggende gedachte van de Swopper, een krukje dat vorig jaar tijdens de Internationale Meubelbeurs van Keulen gepresenteerd werd en dat nu ook in Nederland verkrijgbaar is. Volgens importeur Active Trade in Vught is de Swopper 'zitten en bewegen tegelijk'. Het krukje beweegt kortom mee met de houding die de gebruiker aanneemt. Actief zitten heeft volgens ergonomen een positief effect op het lichaam. De rugspieren worden er sterker van. De Swopper is dan ook goedgekeurd door de Ergo Zit Adviesgroep, een landelijk netwerk van fysiotherapeuten. Het schommelkrukje is verkrijgbaar in de kleuren zwart, grijs, blauw, rood, turkoois, terra en geel. De voet is gemaakt van aluminium of titanium. De prijs ligt tussen de 940 en 1.115 gulden. Meer informatie via Active Trade: 073-657.3105.

Glaswanden

De Duitse fabrikant Hüppe lanceerde twee jaar geleden een collectie douchewanden gemaakt van echt glas. Opvallend is dat de wanden, van gehard veiligheidsglas, zonder profiel geplaatst kunnen worden. De collectie is een succes. Reden voor Hüppe om een aantal nieuwe varianten op de markt te brengen. Het seriemodel 2003 A is verkrijgbaar in een vierkante, kwarttronde en vijfhoekige variant. Wie van het wandprofiel af wil, kiest voor model 2003 B. Deze douchewand is op maat verkrijgbaar. Het typenummer 2003 C is wel voorzien van een wandprofiel. De scharnieren en deurgrepen zijn verkrijgbaar in zes kleuren en in chromen uitvoering. Informatie over prijzen en verkoopadressen is verkrijgbaar bij Hüppe: 078-610.222.

Garageslot

Ouderwetse kantel- en sectionaldeuren voor de garage zijn vrij gemakkelijk open te breken. Dumilex bracht onlangs een slot op de markt dat de garage moet beveiligen tegen inbraak. Het slot is bekrond met de prijs 'politiekeurmerk veilig wonen', die jaarlijks wordt uitgereikt. Het slot voldoet ook aan de eisen die zijn gesteld in de meeste recente versie van het bouwbesluit nieuwbouwprojecten. Dumilex bedacht het slot omdat in de garage vaak kostbare artikelen als fietsen, brommers en auto's staan. Ook (tuin)gereedschap wordt er meestal opgeslagen en dat is helemaal gemakkelijk mee te nemen. Het garageslot deur-slot 6.2 is volgens de leverancier gemakkelijk zelf aan te brengen. Het slot is te koop bij de ijzerwarenhandel. De adviesprijs is 399 gulden. Informatie over verkoopadressen is verkrijgbaar bij Dumilex: 0578-571.124.

Architectuur

Het Amersfoorts Architectuurcafé besteedt dit jaar geregeld aandacht aan zogenaamd individueel opdrachtverschep. Dit betekent dat de consument meer invloed heeft op het ontwerp van zijn eigen woning. Maandag 26 februari komt dit onderwerp vanaf 20.00 uur in de Zonnehof aan bod. Tijdens die bijeenkomst staat Willem Oomens, senior beleidsambtenaar van het ministerie van OC&W bovendien stil bij de nieuwe architectuurnota 'Ontwerpen Aan Nederland'. Oomens behandelt een aantal passages uit de nota. Het individueel opdrachtverschep wordt later in het jaar ook nog belicht tijdens kleine, wisselende tentoonstellingen en een manifestatie. Het adres van het architectuurcafé is Zonnehof 4a in Amersfoort. De entree is gratis.